

În rolul diavolului Koroviev, din „Maestrul și Margareta”, după Mihail Bulgakov, la Teatrul Mic

Mitică Popescu

„...Cu alte cuvinte, sînt un norocos!...”

— *Stimate Mitică Popescu, v-aș ruga să-mi acordați un interviu pentru revista „Teatrul” !*

— Nu prea sînt obișnuit cu interviurile, cu declarațiile... Au început să-mi fie solicitate cam tîrziu...

— *Incercați totuși să vă schițați biografia artistică. Perioada institutului, experiența de la Piatra Neamț...*

— Am fost studentul lui Constantin Moruzan, avîndu-l ca asistent pe Mihai Mercuță. În institut am jucat foarte multe roluri de compoziție, pentru mine era o plăcere să fac personaje cît mai diferite. Îmi amintesc, la „Casandra” am jucat în *Drumul de fier*, în *Passacaglia* (tatăl)... Examenul de stat mi l-am dat cu Mihail din *Vassa Jeleznova* de Gorki. În aceeași perioadă a anilor de școală am avut ocazia să joc și la Teatrul de Comedie și am reușit să învăț foarte mult, pentru că teatrul avea pe vremea aceea o trupă minunată : Ciubotărașu, Beligan, Gărdescu, Nineta Gusti, mai tinerii Dinică, Moraru, Albulescu... La Piatra Neamț am avut șansa să-mi încep cariera într-o trupă foarte bună, condusă de un animator talentat. Ion Coman știa să asigure mobilitatea echipei, să creeze un spirit de emulație generală. Ți se dădea de la început o sarcină foarte importantă — reușeai sau nu, rămîneau sau erai eliminat. Era extraordinar ! Lucram foarte mult, în teatru nu era decît un singur regizor angajat permanent, în schimb erau invitați cei ce doreau să colaboreze cu noi, cei ce aveau un proiect și vroiau să-l realizeze. Reușita era ca și asigurată, pentru că exista ca bază de pornire un gînd al regizorului. Eram o echipă tînără, dispusă la orice fel de ex-

periențe. Aveam cu toții o extraordinară disponibilitate de joc... De asemenea, trupa era mereu reînprospătată, un actor slătea acolo maximum trei ani, după care mulți veneau în București. De aceea, se vorbea ca de o „trambulină“ a talentelor și în glumă se spunea că este „un teatru bucureștean cu sediul la Piatra Neamț“... Critica era foarte atentă cu noi, exista o colaborare adevărată, cronicarii erau consultați permanent; exista chiar obiceiul ca, periodic, un autobuz să aducă din București gazetari. Vedeau spectacolele noastre și le discutau împreună cu noi. Pentru că era firesc ca nu toate cele șapte spectacole ale unei stagiuni să se ridice la aceeași valoare. În 1969 s-a organizat la Piatra Neamț primul festival de teatru pentru tineret...

— *La care ați obținut premiul de interpretare pentru Vang din Omul cel bun din Siciuan...*

— A fost de fapt prima manifestare de acest gen, așa că putem spune că la Piatra Neamț „s-a inventat“ festivalul de teatru în provincie!... Spiritul de echipă funcționa perfect, nu existau vedete, trupa însăși era veleta, jucam toți, prin rotație, și atunci, în așteptarea rolurilor mari, fiecare făcea orice cu plăcere și nici o creație nu rămânea anonimă. Pentru ceilalți, doar marile roluri contează, eu n-am văzut — și vorbesc din experiență — ca un rol mic să fie analizat cum se cuvine; se spune, eventual, că actorul „s-a achitat în bune condițiuni“, și atât. Deși munca, solicitarea, răspunderea la un astfel de rol sînt foarte mari, dacă ai 5—6 replici nu-ți poți permite să greșești nici una, pe cînd la un rol de cîteva zeci, sute... Oricît de bun ar fi Groparul, tot despre Hamlet se va vorbi!

— *La Piatra Neamț, în doar șase ani, ați jucat extrem de multe roluri, dintre care cel puțin două sînt creații de referință, Woyzeck și Peer Gynt. Ați colaborat cu regișori foarte talentați, ați avut parteneri excepționali...*

— Experiența de la Piatra Neamț a însemnat o școală pentru mine. Acolo am aflat că spectacolul e un tot și fiecare compartiment trebuie să fie servit cu aceeași ardere, totul trebuie să funcționeze perfect, ca într-un angrenaj în care fiecare roțiță e importantă. Am învățat lucrul acesta de la mari regișori, și îmi amintesc totdeauna cu nostalgie de perioada lucrului la *Woyzeck*, cînd ni se crea posibilitatea de a improviza, eram lăsați să ajungem singuri la adevărul personajelor, și lucrul acesta ne convenea de minune. Am învățat atunci și cum să ne privim colegii, dacă vă mai amintiți,

În rolul sacagiului Vang din „Omul cel bun din Siciuan“ de Brecht, la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț

În Peer Gynt, alături de Adria Pamfil-Almăjan, pe scena Teatrului Tineretului din Piatra Neamț

În „Emigranții” de Slavomir Mrozek, alături de Ștefan Iordache, pe scena Teatrului Mic

eroii, cînd nu aveau replică, stăteau pe niște banchete și priveau la ceea ce se întîmpla în scenă.

— *Din 1973, prin transfer, ați devenit actor al Teatrului Mic. Ce înseamnă pentru dumneavoastră acești zece ani?*

— S-ar putea să fiu subiectiv, dar nu cred să greșesc cînd afirm că sîntem una dintre cele mai bune trupe din țară și din Europa. Care alt teatru își permite să aibă într-o reprezentație atîția actori buni? Aici mi-am întărit părerea că fără animator un teatru nu poate să strălucească, iar la Teatrul Mic există un foarte talentat director, un mare animator, care a știut să consolideze o trupă cu actori talentați și cu mari regizori... Nu de la început am făcut roluri importante aici, am pornit prin a înlocui... Cînd teatrul a căpătat alt profil, odată cu stabilirea programului repertorial — care, iată, după șase ani, continuă să fie respectat — am avut ocazia să mă întîlnesc cu roluri extrem de interesante. Jucasem și înainte (în *Rața sălbatică*, în *Stîlpul societății*), dar au urmat *Emigranții*, *Să*

imbrăcăm pe cei goi. Pluralul englezesc, Nebuna din Chailot. Nu sînt Turnul Eiffel, Maestrul și Margareta, Evul mediu intimplător, Niște țărani.

— *Pe scena Teatrului Mic v-ați reîntîlnit cu vechi colegi — Carmen Galin, Ioana Pavelescu...*

— Da, cu cîțiva dintre actualii mei parteneri am jucat și la Piatra Neamț și am avut bucuria să-i întîlnesc și aici. Este un merit al teatrului nostru că a primit și primește în continuare și tinere talente: Dan Condurache, Dinu Manolache, Rodica Negrea, Gheorghe Visu. Teatru de calitate nu se poate face decît cu actori foarte buni, și reala satisfacție o afli alături de parteneri talentați...

— *Sînteți un mare actor, care excelează prin naturalețe și firesc. Cum explicați această extraordinară capacitate a unei personalități puternice de a se modela în alte ființe, fundamental deosebite între ele? Cum conviețuiesc visătorul Peer și causticul Koroviev? Cum se împacă luciditatea tragică a lui Woyzeck cu sîngele rece al caporalului Ioachim? Sau abulia lui Ion, cu disimularea lui Năiță Lucean?*

— De cîte ori mi se pune această întrebare, îmi aduc aminte de un mare actor sovietic, Cerkasov (sigur, păstrînd proporțiile), care a răspuns printr-o privire... spre plafon! Deci, nu-i „vina” mea! Muncesc foarte mult la un rol pînă ajung la firesc. Nu mă gîndesc numai la biografia personajului, în cadrul paginilor de text, ci și la ceea ce a existat înainte și la ceea ce se va petrece după... Caut să aflu și să spun cît mai mult despre acel om care e personajul, fără artificii! Spuneam altă dată că un rol e ca o compoziție de școală, trebuie să aibă introducere, cuprins și încheiere, să fie un tot rotund, nu o apariție întîmplătoare. Firescul se dobîndește prin muncă, de la mult trebuie să ajungi la foarte puțin, un minimum de gesturi pentru un maximum de adevăr. Această limpezire vine pe parcurs, în drumul pe care-l străbați pînă la premieră ai tot timpul să te gîndești și să-ți compui personajul. De aceea, mulți actori îndrăgesc mai mult munca în teatru, pentru că aici depinzi în primul rînd de tine; în cinema poți colabora cu regizorul, dar pe timpul filmărilor el e șeful și stăpînul.

— *Ați putea să încercați să vă autodefiniți stilul de joc? Disponibilitatea remarcabilă de a trece din*

dramă în tragedie, apoi la musical și iar în dramă...

— Sint un actor de compoziție și-mi place să merg eu spre text, și nu să-l trag la mine; dealtfel, e esențial să te integrezi în viziunea de ansamblu a spectacolului. M-am înțeles bine cu regizorii, am avut încredere în ei și pot spune că am învățat foarte multe de la foarte mulți. Sint maleabil, mi-a plăcut să joc cât mai mult, acceptînd ceea ce mi s-a oferit. Asta nu înseamnă că nu mi-am păstrat personalitatea artistică.

— În ce măsură un actor de valoare unanim recunoscută poate să-și „hotărască soarta” artistică?

— E pueril ce vă spun, dar a cere un rol pe care ți-l dorești înseamnă să nu mai poți visa la el! Eu nu mă văd într-un personaj decît după ce am fost distribuit. La lectura unei piese poate să-mi placă un personaj, dar ca realizare artistică, nu ca virtuală ipostază a mea. Numai cînd eram tînr de tot mă gîndeam, amuzat, la personajul lui Camil Petrescu, Mitică Popescu... Am fost pus în situația de a-mi exprima dorința, am fost întrebare ce aș vrea să joc. Nu din modestie n-am cerut nimic, ci pur și simplu nu știu să aleg. Dacă mi se oferă ceva, eu încerc, caut să înțeleg datele personajului și să mi-l apropiu. În această instituție nu cred să fi refuzat vreodată un rol. Ceea ce nu s-ar putea spune și despre cinematografie, unde am fost pus în situația de a nu accepta unele oferte, pentru că sint oameni care te bagă într-un șablon și nu te văd decît în același tip de roluri. Și mie îmi place — nu știu dacă reușesc totdeauna — să fac ceva nou, de aceea nici aprecierile nu le iau în considerație decît în măsura în care se referă la ce a adus nou un rol față de altul.

— Fiindcă a venit vorba de film, cum vă priviți propriile performanțe? Cum tratați această posibilitate pe care v-o dă filmul? Dar în teatru, ce înseamnă pentru dumneavoastră o reprezentație oarecare, cea cu numărul X, de exemplu?

— E puțin ciudat să te vezi evoluînd pe ecran — eu nici în oglindă nu prea mă uit. Intervine un soi de enervare, pentru că ești mai totdeauna nemulțumit de rol și ai vrea să-l faci altfel, să schimbi cîte ceva, și nu se mai poate. Probabil pentru că mie mi-a plăcut foarte mult matematica, iubesc și exactitatea. Consider că un spectator obișnuit, care nu a asistat la premieră, trebuie să vadă același spectacol, chiar dacă este a 87-a reprezentație. Sigur, poți fi în formă mai bună sau mai proastă, dar cred că n-am

În rolul Ludovico Nota din „Să îmbrăcăm pe cel gol” de Pirandello, la Teatrul Mlc. Parteneră, Valeria Seclu

creat „surprize” și n-am „colaborat” cu autorul, încercînd totdeauna să respect viziunea stabilită după îndelungata perioadă de repetiții.

— Vorbiți-mi, vă rog, despre relația cu partenerii de scenă, în viață!

— Mi-e greu să joc fără un partener foarte bun sau bun, nu-mi place, nu că nu m-aș descurca, dar te simți bine doar atunci cînd poți comunica cu cel de alături, ca și în viață, cînd vrei să crezi că nu vorbești de unul singur. Nu cred că niște oameni care nu-și dau „bună ziua” în viața de toate zilele pot să realizeze o comunicare optimă pe scenă; la nevoie, încerci, mi s-a întîmplat și mie, dar rezultatul nu e cel dorit.

După cum am avut șansă în meserie — eu consider că șansa e lucrul cel mai important, pe lângă talent — așa am avut șansă și în viață! Am întîlnit un om minunat! Poldi, Leopoldina Bălănuță, e nu numai o actriță admirabilă — am avut ocazia să jucăm alături —, dar și un partener de viață extraordinar. Și nu pot să nu recunosc că de multe ori, în meserie chiar, mi-a fost de un real ajutor, fiind un fel de „omul de colț”, cum se spune în box; s-a dovedit întotdeauna că ea a avut dreptate. Pentru că mai bine se vede din afară, și, cînd ai alături un om de bună-credință, te poate ajuta să rezolvi ceea ce tu singur nu reușești... Cu alte cuvinte, sint un norocos!..

Irina COROIU